

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

แผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆจะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งๆจะมีโครงการ / กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ / กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์เป้าหมายจุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและวิสัยทัศน์ในที่สุด นอกจากนั้นแผนพัฒนาสามปีเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลจะใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำ โครงการ/กิจกรรม จากแผนพัฒนาสามปีในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีจึงจำเป็นต้องมีการประสานยุทธศาสตร์การพัฒนาในทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานรวมทั้งประสานสอดคล้องและมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนา ในบทนี้จะได้นำเสนอประเด็นนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเนินและกระบวนการจัดทำแผนในรายละเอียดต่อไป

๑.๑ ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

นิยามของแผนพัฒนาสามปีตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ว่า “ **แผนพัฒนาสามปี** ” หมายความว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ดังนั้น โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปีโดยเฉพาะในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปีนั้นควรมีสภาพความพร้อมอย่างน้อย ๒ ประการคือ

๑. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรมรวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม

๒. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปีควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควรเพื่อให้สามารถกำหนดรายการในแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้

แผนพัฒนาสามปีมีลักษณะกว้างๆ ดังต่อไปนี้

๑. เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
๒. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ

๓. เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปี

๔. เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

๑. เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๒. เพื่อแสดงแนวทางในช่วงสามปีที่มีความสอดคล้องและสามารถสนองตอบต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เพื่อเป็นการจัดการรวมโครงการพัฒนาต่างๆให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะบรรจุในเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีและนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

๑.๓ ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

เมื่อมีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้ว จึงเป็นขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการจัดทำแผน

ฝ่ายนโยบายและแผนได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต่อผู้บริหารเพื่อให้ทราบถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๒ การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน สรุปรุยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาซึ่งได้บูรณาการกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายผู้บริหารท้องถิ่น พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมร่วมระหว่างประชาคมท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือก ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรม ในแผนพัฒนาสามปี สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีครั้งต่อไป ที่ประชุมจะร่วมพิจารณาทบทวนว่ายุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนายังมีความเหมาะสมหรือไม่ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีครั้งต่อไปสามารถคัดเลือกยุทธศาสตร์มาเป็นกรอบก็ได้รวมทั้งกำหนดโครงการ/กิจกรรมอะไรบางอย่างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาใช้เป็นกรอบซึ่งมีวิธีการคัดเลือก ดังนี้

๒.๑ พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา หากมีความเชื่อมโยง และสนับสนุนกันได้ก็กำหนดห้วงเวลาการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

๒.๒ พิจารณานำโครงการ/กิจกรรมจากแผนชุมชนที่เกินขีดความสามารถในการดำเนินงานของชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาประกอบการจัดทำ

๒.๓ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนั้นก็จัดลำดับโครงการไว้เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปีในช่วงถัดไป ในกรณีของการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาอาจต้องใช้เวลาต่อเนื่องยาวนานกว่าสามปี จึงต้องพิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ต่อเนื่องระยะยาวด้วย

๒.๔ การพิจารณากำหนดกิจกรรม จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) งบประมาณรายรับ – รายจ่าย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเนิน
 - ๒) ทรัพยากรการบริหารอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเนิน
 - ๓) ภาวการณ์พัฒนาที่สามารถเข้าร่วมดำเนินการ หรือมีภารกิจรับผิดชอบดำเนินการในเรื่องนั้นๆ
- เมื่อพิจารณาด้านต่างๆ ดังกล่าวแล้ว จะแยกประเภทของโครงการ ดังนี้

- (๑) โครงการ/กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีขีดความสามารถดำเนินการเอง
- (๒) โครงการ/กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ
- (๓) โครงการ/กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น อันเนื่องจากโครงการขนาดใหญ่ หรือเป็นโครงการที่หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยปฏิบัติ และมีหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะดังกล่าวอยู่แล้ว รวมถึงโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (ซึ่งมีกรอบในการพิจารณาอยู่แล้ว)

ขั้นตอนที่ ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ

๓.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล

- ๑) ประเมินผลการพัฒนาในปีที่ผ่านมา
- ๒) การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนและชุมชน
- ๓) การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา เนื่องจากภายใต้ยุทธศาสตร์หนึ่งๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ที่หลากหลายแล้วแต่มีความจำเป็นในการดำเนินการ แต่มีความจำเป็นเร่งด่วน มากน้อยต่างกัน
- ๔) การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงเวลาสามปี โดยมีการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น และได้ร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมพัฒนาที่จะต้องดำเนินการ ตามแนวทางที่คัดเลือกในประเด็น ดังนี้

- ๔.๑ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่กำหนด เพื่อให้ได้โครงการ/กิจกรรม ที่ครบถ้วน
- ๔.๒ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม โดยพิจารณาทั้งภายใต้แนวทางเดียวกันและระหว่างแนวทางการพัฒนา
- ๔.๓ ความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้านกระบวนการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน
- ๔.๔ พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม จากความจำเป็นเร่งด่วน โดยมองถึงขีดความสามารถ ทางทรัพยากรการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลและความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่จะดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำรายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม

ได้พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีมาจัดทำรายละเอียดในด้านเป้าหมาย ผลผลิต งบประมาณ ระยะเวลา ผลที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งนี้จะเน้นรายละเอียดของกิจกรรมในช่วงปีแรกเพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล นำรายละเอียดโครงการและกิจกรรมที่ได้จากขั้นตอนที่ ๕ ร่างแผนพัฒนาสามปีนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ ๗ การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีให้ผู้บริหารนำเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ผู้บริหารพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้รวมถึงแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และส่งแผนพัฒนาสามปีให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ดำเนินการต่อไป

๑.๔ ประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด ทรัพยากรการบริหารโดยทั่วไปประกอบด้วย

- **เงิน** ทั้งเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเองและแหล่งงบประมาณภายนอก รวมทั้งมาตรการประหยัดงบประมาณรายจ่ายด้วย

- **คน** ซึ่งหมายความรวมถึงตั้งแต่ผู้บริหารท้องถิ่นพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลทุกระดับ ซึ่งจะมีความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านความรู้ทักษะและทัศนคติซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องนำศักยภาพของกำลังคนเหล่านั้นมาใช้รวมทั้งต้องพัฒนากำลังคนเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานให้องค์การบริหารส่วนตำบลและถ้าพิจารณาในความหมายอย่างกว้างและอาจหมายความว่าความรวมถึงประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นด้วย

- **วัสดุอุปกรณ์** หมายถึงเครื่องจักรเครื่องมือรวมทั้งอาคารสถานที่ ที่จะสามารถนำมาใช้ใน

การบริหารจัดการท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาสูงสุดโดยมีการพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ ให้มีความทันสมัยเพื่อรองรับความก้าวหน้าของสังคมโดยรวมได้อย่างเท่าทันและใช้วัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวอย่างเต็มศักยภาพ

- **การบริหารจัดการ** เป็นสิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนทรัพยากรทั้งสามประการข้างต้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

